

Hlubinné úložiště jaderného odpadu v ČR.

Shrnutí za lokalitu tzv. „Březový potok“ (původně tzv. „Pačejov nádraží“) 8,2016.

Kupčení či partnerské jednání?

Hledání řešení či utrácení peněz?

Demokracie či manipulace?

Proč je venkov stavěn do pozice nesvéprávného a neschopného?

V červenci 2003 na mne „jakoby dýchl bolševik“. Spolu s dalšími kolegy jsem byl postaven do role, jakou jsem zažíval před listopadem 1989. Byli jsme postaveni do závažné situace, ke které nemáme právo se vyjadřovat, přestože se nás přímo týká.

Jako zástupce jedné z vytipovaných obcí pro možné ukládání jaderného odpadu jsem byl pozván na informativní setkání s představiteli SÚRAO. Hlavní slovo měl ředitel vládní instituce Ing. Duda. Dozvěděl jsem se, že na území naší obce probíhal v posledních devíti letech průzkum pro případnou stavbu úložiště. Nikdo z přítomných starostů a zástupců pověřeného města neměl o tomto průzkumu žádnou informaci. Stejně se divili i představitelé krajského úřadu, když jsem se tam dotazoval na roli Plzeňského kraje. Ani oni nebyli obeznámeni s přípravami takové zásadní stavby, byť ve fázi průzkumu.

Zároveň jsem se dozvěděl, že dotčená města a obce nemají, dle zákonů ČR, možnost zabránit takovéto stavbě na svém správním území, neboť nejsou rovnoprávnými účastníky řízení.

Informaci jsme obdrželi jen proto, že další týden měl přiletět na Horažďovicko vrtulník se speciálními zavěšenými sondami. A ten měl šachovnicově (v pružích po 200 metrech) přelétat území o ploše cca 10 x 8 kilometrů. Za pozornost stojí skutečnost, že přelety byly provedeny až o dva měsíce později. Důvodem bylo poničení zavěšených zahraničních sond o vysoké stromy v jiné z lokalit.

V celé zdejší lokalitě vznikl velký odpor u občanů a samospráv.

Proběhla veřejná setkání s představiteli SÚRAO, která navštěvovaly stovky lidí. Plné lidí byly kulturní domy během dvou měsíců v Pačejově, Chanovicích, Velkém Boru či Horažďovicích. Probíhala informační jednání v jednotlivých obcích.

Následně zastupitelstva obcí přijímala usnesení a vyjadřovala nesouhlas s průzkumy a záměrem umístit do zdejší lokality úložiště radioaktivních odpadů.

Lokalita zahrnuje:

- Obec Velký Bor – 3 vesnice
- Obec Olšany – 1 vesnice
- Obec Pačejov – 5 vesnic
- Obec Kvášňovice – 1 vesnice
- Obec Chanovice – 6 vesnic
- Obec Maňovice – 1 vesnice

Po celou dobu hledání řešení podporuje naše snažení Město Horažďovice – 1 město a 7 vesnic.

Ukládání a skladování radioaktivních odpadů je problém celonárodní. Proto nelze uvažovat nad tímto problémem jako nad lokální záležitostí. Úložiště je zřejmě nutné vybudovat. Ale vlády a další kompetentní instituce stále nestanovily jasné a přesné postupy pro vytvoření úložiště, včetně prvotních a přípravných kroků. Posledních třináct roků se pohybuje v kruhu. Vládní a politické orgány přešlapují na místě a nechtějí udělat demokratický krok k občanům a jejich samosprávám. Nejsou plně definována veškerá kritéria

pro hlubinné úložiště. Kritéria nejen technická a geologická, ale i sociální, ekologická, společenská, lidská.

Za dobu od roku 2003 bylo v ČR postupně 9 vlád.

Finanční kompenzace pro lokality, které budou souhlasit s průzkumy a dalšími pracemi, byly navrženy až po letitých protestech. Prvně vyplaceny v roce 2015.

Jednorázové finanční vypořádání však zavádí kupčením. Měl by být předložen komplexní materiál solidárních republikových dlouhodobých podpor a náhrad pro dotčené území.

Náznaky finančních náhrad považují za velmi iluzorní. Vždyť dokud bude potřeba venkovského občana finančně několikanásobně podhodnocována oproti občanům větších měst, nelze čekat důvěru venkovských obcí vůči rychle se střídajícím čelním politikům a politickým státním institucím.

Hlubinné úložiště je významný společenský problém, a těm, kteří ponесou břímě, musí být dáno a dáváno najevo, že si jich společnost za jejich přístup váží a ctí jejich vstřícnost.

Důležitá je rovná komunikace.

Co nikdy nebylo rovnocenně partnersky řešeno ze strany státu prostřednictvím SÚRAO, je řádná a otevřená informovanost od počátku již při zahájení průzkumných prací. Silná nedůvěra obcí a jejich občanů vychází z nesystémového a přehlíživého chování vůči nim.

Proč na počátku nebyly předloženy jasné a v partnerském vztahu přímé náležitosti:

1. Proč náš stát a náš občan potřebuje jadernou energetiku a úložiště?
2. Co negativního souvisí s využíváním jaderné energetiky a s úložištěm?
3. Jaké jsou technické potřeby pro řešení ukládání nynějších odpadů?
4. Jak stát bude ekonomicky a společensky kompenzovat takovéto zařízení?

Nejsem ortodoxním odpůrcem jaderné energetiky. Ale stále postrádám u energetické jaderné politiky jasnou koncepci. O co mi jde a co mi stále chybí při jednání obec (občan) versus stát?

- **všeobecný dialog** – společné otevřené hledání řešení bez osobních vlivů. Ctím a respektuji odborníky, ale způsob jednání musí být průhledný.

- **rovnost zúčastněných** – dbát rovných práv a možností každé obce a každé instituce.

- **kontrola veškerých činností** – naprostá otevřenost při všech činnostech, veřejné poskytování informací, prověřování veškerých námitek a nových možností.

- **odpovědnost pro další generace** – aby naši potomci měli možnost změnit naše rozhodnutí a naše činy. Jak vypadala energetika a zvláště jaderná před sto lety? A kam ji přivede vývoj za dalších sto let?

Několik informací ohledně úložiště, tak jak je nyní navrhováno:

V oficiální „Zprávě“ předložené SÚRAO, se například uvádí, že vzhledem k dlouhodobé přípravě a případné realizaci úložiště:

- hrozí zdravotní a bezpečnostní rizika pro obyvatelstvo (nutno dále vyhodnocovat)
- hrozí ztráta tržní hodnoty objektů a pozemků v oblasti okruhu minimálně 10 km
- hrozí snížení poptávky po zemědělských a lesnických produktech z oblasti
- hrozí riziko poklesu podzemních vod a zánik místních zdrojů pitné vody
- hrozí negativní vlivy na životní prostředí a krajinný ráz území a okolí
- hrozí velké negativní vlivy na zachování a rozvoj rekreačních aktivit v území a okolí
- hrozí cílené vyliďnění některé menší vesnice poblíž úložiště
- atd.

V této „Zprávě“ jsou uváděny i předpokládané plochy pro jednotlivé součásti stavby:

- cca 306 hektarů hlubinného úložiště

- cca 19 hektarů povrchového areálu hlubinného úložiště
- dvě nová komunikační silniční napojení
- jedno nové železniční napojení
- další dva objekty mimo areál cca každý do 100 m² pro důlní větrání, opět spolu se samostatnými komunikačními napojeními
- nové napojení do stávajících vodotečí pro stálé odvádění podzemních vod z úložiště
- případné další potřebné úpravy a skládky v okolní krajině

Dále nelze zapomínat, že při zpracovávání jaderných materiálů hrozí především:

- chybný lidský faktor při všech činnostech
- historická neznalost jaderné problematiky (prvopočátek před sto lety), co v budoucnu?
- teroristický útok na zařízení, jak při přepravě, tak na samotné úložiště
- havárie jakéhokoli druhu
- při skladování posuny v zemské kůře, praskliny ve skalním masívu a možnost průsaku vod
- jedná se o období skladování minimálně sto tisíc roků (dle odborných odhadů)

U časových náležitostí uvádím ze „Zprávy“:

- 1990 – zahájení prací na hledání způsobu likvidace a vhodné lokality
- 2005 – „údajné vládní pozastavení prací“
- 2009 – zahájení fyzických průzkumných prací
- 2017 (původně 2015) – určení dvou lokalit (hlavní a záložní)

Proč v některých zemích (Francie, Skandinávie) nahlízejí mnozí představitelé samospráv a občané na podobné potřeby státu s porozuměním? Protože od prvopočátku jsou bráni jako rovnocenní partneři. Protože jsou o všem ihned detailně informováni a vše je na otevřené diskusi. Řešení se postupně vyvíjí a je veřejně hledáno za odborného vedení. Stát je chápán jako společenství rovnocenných občanů.

Chápu, že se musí řešit problém. I to, že bez elektřiny bychom se neobešli.

Ale proč je předkládáno jen jediné řešení?

Proč jsou bagatelizována nebezpečí?

Proč se průzkum tajil?

Kolik se musí vyrobit elektřiny v ČR?

Kolik se jí musí prodat za hranice?

Jaký způsob výroby upřednostnit?

Co bude za deset, dvacet, sto let a co nové poznatky vědy?

Ukázka předávání informací ze strany SÚRAO: informace ze strany SÚRAO jsou stále zkreslovány. Údaje uváděné v oficiální Studii proveditelnosti pro hlubinné úložiště se liší od předkládaných materiálů a informací obcím a veřejnosti. Příkladem je skutečnost, že u nadzemního areálu uvádí Mgr. Steinerová (mluvčí SÚRAO) plochu pod 5 ha a RNDr. Slovák 20 ha. Ing. Duda, tehdy ředitel SÚRAO, informoval o minimalizaci rozsahu stavebních objektů úložiště, ale ve Studii je naopak uveden fakt, že oproti roku 2004 došlo k rozšíření ploch. A to z původně požadovaných podzemních ploch 195 hektarů na zvýšení 306 hektarů.

Obce z lokality Březový potok v problematice hlubinného úložiště podaly žalobu na „stát“.

Datum podání: 23. 10. 2015

Podání provedlo šest přímo dotčených obcí a k tomu podpořených městem ORP:

- **Obec Chanovice**
- **Obec Kvášňovice**
- **Obec Olšany**
- **Obec Pačejov**
- **Obec Maňovice**
- **Obec Velký Bor**
- **Město Horažďovice**

1. Podání žaloby je provedeno především s ohledem na skutečnost, že ministr životního prostředí vydal rozhodnutí, kterým zamítl rozklad (námitky) proti předmětnému rozhodnutí o stanovení průzkumného území zvaného Březový potok pro geologické práce směřující k přípravě hlubinného úložiště radioaktivních odpadů.

2. Zúčastněné obce mají dohodu, že budou postupovat koordinovaně se společným cílem „Na území zvaném Březový potok nechceme úložiště radioaktivních odpadů a ani provádění žádných souvisejících činností včetně geologických průzkumů“.

3. Žalované je Ministerstvo životního prostředí (MŽP), Vršovická 1442/65, Praha. Žaloba je proti rozhodnutí ministra životního prostředí ze dne 25. 8. 2015.

4. Důvody žaloby – názor volených zástupců žalobce a jejich právního zástupce.

Žalobci shledávají rozhodnutí MŽP za nezákonné a nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Zároveň mají za to, že rozhodnutí je zatíženo takovými vadami, které musí vést k jeho zrušení.

Co je nutno posoudit, mimo jiné:

- Postup SÚRAO při podání žádosti o stanovení průzkumného území byl nezákonný.
- Ministr životního prostředí se námitkami žalobců zabýval pouze částečně.
- Nezákonné vypořádání námítky žalobců stran nedostatků žádosti SÚRAO - Žalobci v rámci řízení namítají, že žádost SÚRAO nemůže obstát, neboť neuvádí jasně a srozumitelně etapu prací, cíl, rozsah a způsob provádění prací, pro kterou má být průzkumné území Březový potok stanoveno, tedy základní informace, na základě kterých mělo MŽP o stanovení průzkumného území rozhodnout.
- Nepřezkoumatelnost rozhodnutí MŽP pro nesprávné vedení spisu správním orgánem.
- Porušení práv žalobců na vyjádření se k podkladům rozhodnutí MŽP.
- Zda MŽP správně posoudilo váhu různých aspektů veřejného zájmu ve věci.
- Veřejný zájem hospodárnosti a efektivity nakládání s veřejnými prostředky.
- Veřejný zájem na ochranu obcí, u nichž nebyl získán jejich souhlas.
- Veřejný zájem na ochranu přírody a krajiny.
- Atd.

Závažnost rozhodnutí MŽP, respektive ministra životního prostředí, může ovlivnit stav v území obcí lokality Březový potok na stovky let dopředu.

Letos (rok 2016) proběhlo (mimo jiné):

- **Pěší pochod Chanovice 13. ročník – přes 400 účastníků – leden**
- **Běží žaloba proti MŽP, viz výše – od října 2015**
- **Bylo osloveno 170 poslanců Parlamentu ČR se žádostí o podporu při aktualizaci Atomového zákona - únor**
- **Z tzv. „Pracovní skupiny pro dialog“ jsme odvolali zástupce“ *Vycházejíce ze znalostí současného faktického stavu „Pracovní skupina pro dialog“ dle našeho názoru nedostatečně reprezentuje a hájí zájmy jednotlivých lokalit. „Pracovní skupina“ se stala nástrojem v rukou Ministerstva průmyslu a obchodu, kdy SÚRAO záměrně ve svých vydávaných tiskovinách neobjektivně informuje obyvatelstvo lokalit o spolupráci se samosprávou obcí. SÚRAO uspořádalo představení průzkumných prací v naší lokalitě mimo přímo dotčené obce. Naše obce po všech slibech stále nemají zajištěnou rovnocennou úlohu v rozhodovacím procesu.* -březen**
- **Opakovaná jednání ohledně společného postupu při všech jednáních, při řešení finančních příspěvků, společné akce, jednání samospráv, jednání s občany, jednání v jednotlivých obcích, atd. – průběžně**
- **Den proti úložišti – přes 1.200 účastníků – duben**
- **Mediální počiny – rozhlas, noviny, televize – v desítkách případů průběžně**
- **Jednání na místě s představiteli Parlamentu ČR pod vedením p. Votavy – květen**
- **Jednání na místě s ministrem životního prostředí p. Brabcem – květen**
- **Jednání na MPO s ministrem p. Mládkem – červenec**
- **Jednání na místě s náměstkem hejtmana PK p. Grünerem a následné oslovení hejtmana p. Šlajse a radu PK o podporu – srpen**
- **Aktuálně budeme projednávat na zastupitelstvech tři požadavky ministra MPO p. Mládky**
- **Atd.**

Petr Klásek 8,2016

Jen pro úplnost uvádím osobní vstup:

- nejsem odpůrcem jaderné energetiky. V zimních měsících, když vyjdu před můj rodinný domek, tak vidím páru stoupající z chladících věží Temelína.
- chápu nutnost technického rozvoje, např. v naší obci byl rozšířen místní dřevozpracující závod z původních 8 hektarů na 42 hektarů a počet přímých zaměstnanců stoupl ze 120 osob na 500. Tím poukazují na to, že naše obec a celý region se aktivně účastní rozvoje širokého Pošumaví, byť daňové výnosy nejdou obci.
- Obec Chanovice poskytla bezplatně obecní majetek na aktivity širšího dopadu, např.: pobočka Dětského domova (dům se dvěma byty v Chanovicích), skanzen – záchranná expozice lidové architektury (pozemky), krajská komunikace Oselce – Chanovice (pozemky, projekty, inženýrská činnost).